

על הסיפורים

בילדותי, תכף אחר שלמדתי את האל"ף בי"ת וידעתיהן על בורין, התחלתי לקרוא ספרי סיפורים. סיפורי חסידים, סיפורי עמים, אגדות לילדים, אגדות למבוגרים. מכל הבא ליד קראתי בשקיקה, מפליג אל ממלכת האגדות הקסומה. משבגרתי למדתי תורה, חשבון, דקדוק, טבע. השתדלתי להיות רציני, ולהצליח לעמוד בדרישות, לא היה קשה כל כך. אבל גם לא ממש מעניין...

הכל השתנה בכיתה ד', עת נכנס המלמד החדש לכיתה והחל לספר סיפורים. הניצוץ הובער מחדש שעה שהייתי מרותק אליו עם שאר בני כיתתי. גם כאשר למדנו גמרא לראשונה עם זה המלמד, היה יוצר איתנו יחד יצירות הקשורות למציאות של החומר הנלמד, והיה מושיב אותנו כל אחד עם חברו לסכם את הסוגיה ולספר אותה בלשוננו הילדותית.

זכורני שאחד ההורים פעם נכנס לכיתה, נבהל ואמר שהשיעור נראה כמו הפסקה... אך כמה טעה, כמה חדות לימוד אמיתית הייתה שם, כמה יצירה.

משהמשכתי הלאה נהיו הלימודים קשים יותר, תובעניים יותר, טובעניים יותר. כך מצאתי את עצמי מתעב אותם עד אימה, ומחכה לחופש...

עברו השנים, הבגרויות, הישיבה הגבוהה, שטף החיפוש עמוס האידיאולוגיות, החתונה, והנה אני מוצא את עצמי בשבת בצהריים בחברת ילדיי, תולים בי עיניים גדולות ומבקשים עוד סיפור. כך שוב חזרתי לי אל הסיפורים, אלו שעיצבו אותי, אלו שהעציבו אותי ואלו שלוקחים אותי שוב אל על, ואני מרותק לעלילה היוצאת מפי, יחד איתם.

פתאום אני רואה, התורה לא נכתבה כספר חוקים, כי אם בתבנית סיפור. גם נבואות הזעם של ירמיהו ויחזקאל נכתבו כסיפור. אין לנו בעולם מלבד הסיפור, ודומה שמי שרק ידע הכללים על בוריים, לא הבין חצי דבר עדיין, אם טרם קלט את הסיפור.

למדנים גדולים פגשתי, מתנצחים בהלכה, יושבי על כס, הוגים ומחגגים בטקסט, אך לא קשובים לעלילה, לא נושמים את המתרחש. ודומים בעיניי כמי שראה תיבת "אדם" כתובה עלי נייר בדיו ובקסת, ומדמה שבכך כבר "יודע" מהו אדם. כל שנדרש מעמנו הוא ההקשבה הכנה לסיפור, כל חכמתנו עומדת לנו אך כדי להבינו, ומה שמחזיק אותנו, כמו ילד קטן, הוא הגעגוע לסוף הטוב שיבוא. "בשלושים ושתיים נתיבות חכמה חקק את עולמו: ספר, סופר וסיפור".

כשהדלת נעולה

לפני כמה שנים נקלעתי בערב לטבריה, ועלייתי בחדר המדרגות. שם עמד איש ממרר בבכי. שמעתי אותו מתחנן אל הדלת הנעולה שתפתח לו, ושהוא מבטיח להיות טוב יותר. איני יודע מה עשה, ומה הרקע, אך המחזה היה קורע לב. עברו שנים מאז וזה לא יוצא לי מהראש. ממש בכל פעם שדלת הבית נפתחת בפניי בחיוך, בכל פעם שילד רץ אליי בחיבוק, אני נזכר שלא לכולם הדלת נפתחת בקלות. יש גם דלתות שסגורות בפניי. שאני דופק שנים והן נטרקות לי בפרצוף. זה לא פשוט כשדלת נסגרת לך. ועוד יותר לא פשוט להישאר ולהתחנן מבחוץ.

פעם הירח טען לפני השמש, שלא הוגן שרק השמש נהנית מהעולם כשהוא מואר, ובהיר, ויפה, ובכל פעם הירח מגיע בדיוק לחושך. השמש לעומת זאת טענה בלהט (להט רציני) ששנים יבש לה ממש, לא רק בגוף, גם בלב. כי האוהבים, עם המבטים הרומנטיים, מלאי הגעגוע, משום מה יוצאים החוצה רק אחרי שהיא כבר עוזבת. ומה שווה עולם מואר וצבעוני בלי אהבה, בלי לחלוחית, וללא געגוע.

ולפעמים בחושך, כשקר ומנוכר, ודלתות סגורות בפניי, צף לו
געגוע יקר,
כזה שלעולם לא הייתי מכיר אילו תמיד הדלת הייתה נפתחת
בקלות, והכל היה כמו מובן מאליו.

מי עומד מולי

בסוף השיעור הקבוע ברבי נחמן, ניגש אליי איש מכובד ואמר
שיש שם לא טוב לברסלבר'ס, וזה ממש משנה לו את הזווית
לטובה, השיעורים שלי.
איזה כיף. האגו התמוגג מנחת.
אלא שבקושי הספקתי להתענג מהמחמאה, וכבר ניגש אליי
איש אחר מכובד גם הוא, מספר לי שהבן שלו ברסלבר והחבר'ה
שלו כל היום מעשנים מיני עשבים שונים.
מובן שהתנערתי בארשת חשיבות מן התופעה, במיוחד אחרי
השם הטוב שיצרתי אצל האיש הקודם.
אבל משהו במבט של העומד מולי היה טיפה לא מובן לי. עד
שחיך ואמר – מה איתך, גם אני מעשן...
עולם מוזר, חשבתי.
אף פעם אין לי מושג איפה אני ומי עומד מולי.

***

במקווה בבוקר הייתה אישה שאוספת בגדים משומשים.
ניסיתי להסביר לה שפה זה מקווה גברים, ואני לא טיפוס
שמדיר נשים חלילה בדרך כלל, אבל זה חדר מבואה המיועד
למלתחה.
לקח לה זמן להבין, ואני השתדלתי להפגין אסרטיביות עד
שהיא תצא, על מנת שאוכל כבר לחלוץ מחלצותיי. ומצד שני,
חשבתי על גורלה של אישה שמה שיש לה בערב חג זה לאסוף
בגדים משומשים מהרצפה של מלתחת מקווה גברים, נעבעך...
מי יודע כמה כאב.
עולם מוזר ביותר. חשבתי שזו שכונה שכל מי שאני שפוגש בה
הוא אדם אמיד... אף פעם אין לי מושג איפה אני ומי עומד מולי.

***

יום אחד התקשרו מהטלוויזיה ואמרו שרוצים אותי לתוכנית.
קיבלתי זאת כמחמאה, עד שהסתבר שזה משהו שקשור
להיכרויות. ואני הרי נשוי עם ילדים.
"אוף" גדול נשמע מן העבר השני.
מלהק יקר, מסתבר שגם בפייסבוק, אף פעם אין לך מושג מי
עומד מולך...

***

שלחתי כמה הודעות לאנשים ולא נענית. אחד הדברים הכי
שנואים והכי פוגעים בי אישית הוא התעלמות.
לכן אני משתדל להתייחס לכל פנייה באשר היא, ואפילו אם
אין בפי מענה – אני כותב את זה, ואם אין לי זמן – אני כותב
שאתפנה בהמשך. העיקר שהאדם מולי יקבל התייחסות וביטוי
לכך שהוא קיים במרחב שלי וראיתי פנייתו.
ובאמת שאין לי מושג מי הוא ומה הוא, ועל כן באשר הוא –
ראוי הוא לכבוד.
(אכן יש לי "עבודה" כלפי מי שלא הגיב לי, לדעת שגם עליו
איני יודע כלום, ומה יש להיפגע...)

***

פעם עשו שיימינג לחבר טוב שלי על לא עוול בכפו. איזו
לקוחה טוענת שהוא לא התייחס אליה יפה או משהו כזה...
ואני מכיר אותו ויודע שהוא אדיב מאוד, מה לעשות שהיא
ערכה במודע תור ארוך ורוטן של קליינטים והוא ניסה לרצות
את כולם.
מפה לשם, היא כנראה החליטה שכלל ישראל צריך לדעת מה
דעתה עליו.
לו רק הייתה חושבת רגע על אבא לשלושה שקם בחמש בבוקר
לעמל יומו ומנסה לפרנס כמיטב יכולתו...
ואם לא הייתה חושבת על כך, לו לפחות הייתה חושבת על זה
שאין לה מושג מיהו העומד מולה.

***

קרוב משפחה שלי סיפר לי שבתקופת היותו סא"ל בצבא קבע,

הוא פנה פעם לרס"ר של בסיס גדול, משופם וגדול ממדים, שעל פניו נראה קשוח, ושאל אותו איך זה שמעולם לא שמע אותו צועק על פקודיו.

הוא ענה לו: "תשמע, פיקדתי בבסיס ענק בצפון לפני הרבה שנים. שם הצבא לקח קשישים לעבוד בשכר מינימום כי היה צריך המון כוח אדם לסדר ציוד.

אחד הקשישים היה אומר לי בכל פעם בעדינות שהוא מוכן לעשות הכל, רק שאבקש מהרב"ט האחראי עליהם שלא יצעק. לא התייחסתי ברצינות, עד שיום אחד הוא ביקש לדבר איתי כמה דקות.

הייתי במצב רוח טוב והלכתי איתו לשק"ם.

הוא הוציא דרגות, עיטורים וצל"שים, והראה לי תמונות.

הוא היה קצין במלחמה נגד הגרמנים במלחמת העולם השנייה. הציל המון יהודים. הגיע לארץ שבור ורצוצ ובודד. עובד בשמחה בשביל שכר מינימום.

רק קשה לו שאחרי שהיה ברום המעלה והגיע למצב כזה, צועקים עליו. זה הכל".

אותו קרוב משפחה אומר שכשהרס"ר סיפר את זה הוא ממש התחיל לדמוע, ואמר לו שמאז החליט שמה שלא יהיה – לעולם לעולם לא יצעק ולא ירים קולו על אדם. כי לעולם אין לו מושג מיהו העומד מולו.

***

אני רוצה לחדד

שבעיניי

המלכודת הקשה מכולן

היא כשאתה "מכיר" מישהו מהקרובים אליך, ואפילו מכיר היטב את הילדים שלך למשל,

ומדמיין שאתה כבר כן "יודע" מיהו העומד מולך.

אז לא. אל תהיה כל כך יודע. לעולם אין לך מושג מיהו העומד מולך.